

ΚΕΪΤ ΦΑΪΤΖΕΣ: ΑΠΙΣΤΙΑ κριτική του Απόστολου Σπυράκη

Κατηγορία: ΔΙΑΦΟΡΑ

Δημοσιεύτηκε Τετάρτη, 25 Ιουνίου 2014 12:55

κείμενο: Απόστολος Σπυράκης

Σύμφωνα με τις στατιστικές, 25-75% των γυναικών και 40-80% των ανδρών είχαν πρόσφατα ή παλιότερα μια εξωσυζυγική σεξουαλική επαφή. Στην εποχή του διαδικτύου, στο 44% των ζευγαριών ένα τουλάχιστον μέλος παρακολουθούσε το άλλο διαβάζοντας τα e-mail ή το ιστορικό στο πρόγραμμα περιήγησής του, ή έψαξε τα μηνύματα στο κινητό του. Στον σύγχρονο κόσμο της τεχνολογίας και των ανέσεων, η απιστία αποδεικνύεται ωρολογιακή βόμβα που απειλεί τη σταθερότητα του ζευγαριού, της οικογένειας και της κοινωνίας ολόκληρης, με διαστάσεις που μπορούν να λάβουν εκρηκτικό χαρακτήρα.

Ταυτόχρονα, σύμφωνα με τους ερευνητές των κοινωνικών επιστημών, αναπτύσσεται μια τάση νεορομαντισμού στις νέες ηλικίες, όπου οι προσδοκίες από έναν γάμο είναι τρομερά υψηλές. Ο σύντροφος πρέπει να είναι ο ιδανικός φίλος με την άπειρη κατανόηση, καταπληκτικός εραστής με φοβερές επιδόσεις, διαθέσιμος ανά πάσα στιγμή, πιστός οτιδήποτε κι αν συμβεί, την ώρα που οι αντοχές ανδρών και γυναικών δοκιμάζονται στη νευρωτική αυγή του 21ου αιώνα και γίνεται ολοένα και πιο δύσκολο στα ζευγάρια να μείνουν μακριά από πειρασμούς ακατανίκητους και απαγορευμένους καρπούς. Ως εκ τούτου, η πτώση από την εξιδανικευμένη εικόνα στην πεζή πραγματικότητα είναι τόσο θεαματική, ώστε οδηγεί σε πρωτοφανή αύξηση διαζυγίων και περιστατικών ψυχολογικής κατάρρευσης, αφού είναι πολύ δύσκολο να πραγματοποιηθούν αυτές οι προσδοκίες σε έναν περίγυρο γεμάτο παγίδες, είτε στα λεγόμενα δωμάτια επικοινωνίας (chat rooms), είτε στα κοινωνικά δίκτυα τύπου facebook, είτε στους χώρους εργασίας, όπου η δυνατότητα σύναψης ερωτικών σχέσεων είναι σχετικά εύκολη.

Η Κέιτ Φάιτζες, που ειδικεύεται σε θέματα σχέσεων, έχει εργαστεί σε περιοδικά όπως το *Cosmopolitan*, σε εφημερίδες όπως ο *Guardian* και οι *Times*, έχει εκδώσει οχτώ βιβλία και ζει εδώ και 25 χρόνια με τον σύζυγό της, με τον οποίο έχει αποκτήσει δυο κόρες, μελέτησε ό,τι υπήρχε σχετικά με την απιστία από κάθε άποψη –κοινωνιολογική, ιστορική, νομική, λογοτεχνική, ψυχολογική–, κυρίως όμως μίλησε με 40 ανθρώπους των οποίων οι μαρτυρίες για το πώς βίωσαν το φαινόμενο είναι εξόχως διαφωτιστικές και, πολλές φορές, πραγματικά συγκλονιστικές, καταδεικνύοντας ότι το ζήτημα είναι κομβικής σημασίας για την επιβίωση και τη διαίωνιση των δυτικών κοινωνιών.

Δεδομένου ότι τα παλιότερα δίκτυα αλληλεγγύης, που περιλάμβαναν συγγενείς και φίλους, εξασθενούν όλο και περισσότερο, ο ανταγωνισμός μεταξύ των δύο φύλων γίνεται κυρίαρχο πρότυπο και μπορεί να εξελιχτεί σε πόλεμο με διαστάσεις εφιαλτικές, με συνέπεια την ανάπτυξη συναισθημάτων καταστροφικών όπως της ζήλιας, της οργής, της αηδίας και της μνησικακίας. Με τον φόβο της μοναξιάς να ελλοχεύει παντού, η εκδικητικότητα μπορεί να γίνει αιτία για να καταφύγει κάποιος στην απιστία περιπλέκοντας μια κατάσταση που δεν

μπορεί ν' αντιμετωπίσει διαφορετικά, αντιλαμβανόμενος ότι έχει επενδύσει ενέργεια και χρόνο, ίσως τον καλύτερο της ζωής του, σε λάθος άνθρωπο.

Μια πολύ σημαντική παράμετρος της απιστίας είναι η επίδρασή της στα παιδιά, που βλέπουν τον κόσμο τους να καταρρέει, αφού τα πρότυπά τους καταβαραθρώνονται. Είναι σοκαριστικές οι ιστορίες παιδιών που έπιασαν επ' αυτοφώρω τη μαμά, ψάχνοντας κατά λάθος το κινητό της, ή άλλων παιδιών που κράτησαν μέσα τους το μυστικό ώστε να διαφυλάξουν τη σταθερότητα της οικογένειας, παγιδευμένα και γεμάτα τύψεις για καταστάσεις που δεν προκάλεσαν τα ίδια. Όμως το τραύμα έμεινε βαθύ μέσα τους και τα σημάδεψε, πολλές φορές για όλη τους τη ζωή, κληροδοτώντας τους την αμφιβολία για το αν έχουν κι αυτά μέσα τους το μικρόβιο της απιστίας – γι' αυτό και δυσκολεύτηκαν ή απέτυχαν εντελώς να φτιάξουν δική τους οικογένεια. Φαίνεται ότι η γενιά που μεγαλώνει σήμερα έχει υιοθετήσει πρότυπα απόλυτα κι εξωπραγματικά ως αντίδραση στην υπερβολική φιλελευθεροποίηση των προηγούμενων δεκαετιών, που είχε σαν συνέπεια τα παιδιά αυτά να μεγαλώσουν σε συνθήκες ολότελα ασταθείς και ευμετάβλητες, σε μια ηλικία που απαιτεί όσο καμιά άλλη σταθερότητα και ασφάλεια, για να τα προετοιμάσει ώστε να προσλάβουν σωστά την εικόνα του κόσμου στον οποίο καλούνται να κινηθούν για το υπόλοιπο της ζωής τους και που, μερικές φορές, μπορεί να φαντάζει τρομακτικός κι αποκρουστικός.

Μια άλλη πλευρά του ζητήματος έχει να κάνει με τη ραγδαία και ασυγκράτητη εισβολή της πορνογραφίας στη ζωή μας, μια εισβολή που τείνει να πάρει μορφή πανδημίας και, σύμφωνα με κάποιον ειδικό, είναι το αντίστοιχο το φτηνού τζιν στη βικτοριανή Αγγλία: παρέχει σίγουρη, πρόστυχη ευχαρίστηση, μετριάζει την κατάθλιψη και φτιάχνει ανθρώπους εθισμένους, οι οποίοι φαντάζονταν, πριν το δοκιμάσουν, ότι αυτό αφορούσε αποκλειστικά τύπους σκοτεινούς και διαταραγμένους. Και δεν είναι μόνο αυτό, αλλά η επαφή με την πορνογραφία αναισθητοποιεί τους ανθρώπους κάνοντάς τους ιδιαίτερα σκληρούς, υπερτονίζει τη σημασία του σεξ χωρίς συναίσθημα, δημιουργεί πρότυπα γυναικών-σωμάτων που προσφέρουν ευχαρίστηση κι ανδρών έτοιμων πάντα ν' αποδώσουν το μέγιστο, φερόμενοι με τρόπο αδίστακτο και διεστραμμένο προκειμένου να αποκτήσουν μερικές στιγμές ηδονής.

Σύμφωνα με τη συγγραφέα, η κοινωνία, παρά την ολοένα και μεγαλύτερη ανεκτικότητα της σε διαφορετικές μορφές συμβίωσης και στην ομοφυλοφιλία, δείχνει αντίθετα να είναι αμείλικτη στο θέμα της απιστίας και κάθετη στο θέμα της μονογαμίας: τα ταμπού κι οι απόλυτες απόψεις έχουν ενισχυθεί, ακόμα κι όταν η απιστία συμβαίνει σε πλατωνικό επίπεδο – κάτι που δεν ίσχυε παλιότερα, μιας και η απιστία εκλαμβάνονταν ως μέρος της πραγματικότητας και δινόταν πολύ πιο εύκολα μια δεύτερη ευκαιρία.

Η απιστία μπορεί να τσακίσει και να ισοπεδώσει ολότελα κάποιο απ' τα μέλη του ζευγαριού λειτουργώντας σαν μαχαίρι που χτυπά κατευθείαν στην καρδιά, ή σαν χτύπημα κάτω απ' τη ζώνη, ή σαν μια μορφή εκδίκησης, ή σαν αναζήτηση της ισορροπίας στην πλάστιγγα των σχέσεων, καθώς ένας απ' τους δύο δείχνει να έχει ξεφύγει προς τα μπρος πετυχαίνοντας σε κάποιο τομέα. Μπορεί να διαλύσει τελείως ένα άτομο σε στιγμές που είναι ιδιαίτερα ευάλωτο, για παράδειγμα κατά την εγκυμοσύνη ή μετά τον τοκετό, όταν το σώμα της γυναίκας υφίσταται τη φθορά του χρόνου, όταν τα παιδιά φεύγουν απ' το σπίτι, όταν πεθαίνει κάποιος

γονιός του άνδρα ή της γυναίκας, κατά τη διάρκεια μιας ασθένειας ή οικονομικών δυσχερειών που καθιστούν τη συνύπαρξη πιο δύσκολη.

Αυτό που προτείνει η Κέιτ Φάιτζες είναι η διαμόρφωση μιας αντίληψης που θα εμπεριέχει την αμφιθυμία και τη μακροθυμία, την ανοχή και την ψύχραιμη εκτίμηση των γεγονότων, το χαμήλωμα των υπερβολικών προσδοκιών, τη συνεχή προσαρμογή στις αέναα μεταβαλλόμενες συνθήκες ζωής του ζευγαριού, που όπως είναι φυσικό εξελίσσεται με το πέρασμα των χρόνων. Την παραδοχή ότι όλοι μας είμαστε ατελή κι αδύναμα πλάσματα, ότι τα σκαμπανεβάσματα, όσο δραματικά κι αν φαίνονται σε πρώτη ανάγνωση, είναι μέρος της ζωής, την οικοδόμηση ενός πλαισίου υγιούς ειλικρίνειας με όποιο βραχυπρόθεσμο κόστος, που μπορεί να φαντάζει δυσβάστακτο, στην πραγματικότητα όμως μπορεί να γίνει αφορμή για το ξαναζωντάνεμα μιας σχέσης καταρρέουσας, ενεργοποιώντας αισθήματα που βρίσκονταν σε κατάσταση ληθαργική• τις υποχωρήσεις και την κατανόηση της πολυπλοκότητας που χαρακτηρίζει τους σύγχρονους δεσμούς, τους συμβιβασμούς μαζί με τις ξεκάθαρες τοποθετήσεις και την αμοιβαία εμπιστοσύνη.

Το σύγχρονο ζευγάρι, είτε στον γάμο είτε στη συμβίωση, καλείται να ανακαλύψει και να διασχίσει τον δικό του δρόμο βαδίζοντας χωρίς καθοδήγηση πολλές φορές, αναζητώντας καινούργια όρια, φτιάχνοντας τους δικούς του κανόνες διότι οι παλιοί δεν ισχύουν πλέον, πηγαίνοντας κόντρα στις επικρατούσες κοινωνικές νόρμες που δεν είναι λειτουργικές, αξιολογώντας θετικά και ανακαλύπτοντας ξανά την έννοια της συγχώρεσης, η οποία φαίνεται να είναι η μαγική κίνηση που οδηγεί στην προσωπική και συλλογική λύτρωση.

Απιστία – Αμαρτία ή φυσική αναγκαιότητα;

Κέιτ Φάιτζες

μετάφραση: Έλλη Συλογίδου

Ψυχογιός

320 σελ.

Τιμή € 15,50